Yürürken Donma Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Yürürken Donma Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=33534

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Yürürken Donma Ölçe?i, özellikle Parkinson Hastal??? (PH) olan bireylerde görülen, yürüme s?ras?nda aniden durma veya tak?l?p kalma (donma) fenomenini de?erlendirmek amac?yla uyarlanm?? 6 maddelik bir öz bildirim arac?d?r. Ölçek, Türk popülasyonunda geçerlik ve güvenirlik çal??malar? yap?larak kullan?ma sunulmu?tur. Bu araç, donma epizotlar?n?n s?kl???n? ve ?iddetini ölçerek hastal???n motor semptomlar? üzerindeki etkisini nicel olarak belirlemeyi hedefler. Ölçek, hastalar?n kendilerini de?erlendirmelerine olanak tan?yarak, klinik takibin ve tedavi etkinli?inin de?erlendirilmesinde önemli bir rol üstlenmektedir.

Anahtar Kelimeler

Yürürken Donma Ölçe?i, Yürürken Donma, Parkinson Hastal???, FOGQ, Hareket Bozukluklar?, Nörolojik Bilimler, Ölçek Uyarlama.

Yazarlar

Sevim ACARÖZ CANDAN, A. Çat?ker, T. ?. Özcan.

Amaç

Ölçe?in temel amac?, yürürken donma (FOG) semptomunun ?iddetini ve hastan?n günlük ya?am aktiviteleri üzerindeki etkisini standardize edilmi? bir yöntemle ölçmektir. Bu, özellikle **Parkinson Hastal???** hastalar?nda motor dalgalanmalar?n ve yürüme güçlüklerinin takibi aç?s?ndan kritik öneme sahiptir. Orijinal ölçe?in Türkçe uyarlamas?n?n yap?lmas?, klinisyenlere ve ara?t?rmac?lara Türk kültürüne ve diline uygun, psikometrik özellikleri kan?tlanm?? bir de?erlendirme arac? sa?lam??t?r.

Uyarlama çal??mas?, orijinal arac?n kültürel ve dilsel e?de?erli?ini sa?layarak Türkiye'deki klinik ve ara?t?rma ortamlar?nda kullan?m?n? mümkün k?lmay? amaçlam??t?r. Bu sayede, tedavi müdahalelerinin donma üzerindeki etkileri daha objektif bir ?ekilde izlenebilmektedir.

Yap?

Ölçek, nörolojik bir semptom olan ve genellikle ileri evre **Parkinson Hastal???** ile ili?kilendirilen 'Yürürken Donma' (Freezing of Gait) yap?s?n? ölçer. Bu yap?, yürüme ba?lang?c?nda, dönü?lerde veya dar alanlardan geçerken ortaya ç?kan, hastan?n ayaklar?n?n yere yap??m?? gibi hissetti?i geçici, yineleyici ve istemsiz yürüme duraklamalar?n? ifade eder. Ölçek, bu epizotlar?n sübjektif deneyimini ve hastan?n alg?lanan hareket k?s?tl?l???n? de?erlendirerek hastal???n fonksiyonel etkisine odaklan?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Geçerlik

Ölçe?in yap? geçerli?i, çe?itli klinik ve fonksiyonel de?erlendirme araçlar? ile korelasyon analizleri yap?larak incelenmi?tir. **Yürürken Donma Ölçe?i**, dü?me riskini ve fonksiyonel k?s?tl?l??? de?erlendiren Dü?me Etki Skalas? ve Zamanl? Kalk ve Yürü Testi ile pozitif yönde güçlü derecede ili?kidedir. Ayr?ca, Birle?ik Parkinson Hastal??? Derecelendirme Ölçe?i (BPHDÖ) toplam skoru ve BPHDÖ'nün motor i?levleri de?erlendiren Bölüm II-III skorlar? ile güçlü ve pozitif yönde ili?kiler (rs=0.693-0.603) göstermi?tir. Bu bulgular, ölçe?in ölçmeyi amaçlad??? motor semptomlarla tutarl? oldu?unu destekler.

5 defa otur kalk testi, modifiye Hoehn ve Yahr evrelemesi (hastal?k evresini gösteren) ve BPHDÖ Bölüm I (Mental durum) skorlar? ile orta derecede pozitif ili?kiler (rs = 0.579-0.448) bulunmu?tur. Dengeyi ölçen **Berg Denge Ölçe?i** ile ise güçlü negatif yönde bir ili?ki (rs=-0.643) mevcuttur; bu, yürüme donmas? ?iddeti artt?kça statik ve dinamik denge performans?n?n azald???n? göstermektedir. Bu korelasyon örüntüsü, ölçe?in bilinen klinik sonuçlarla uyumlu oldu?unu kan?tlamaktad?r.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenirlik analizleri yüksek tutarl?l?k sergilemi?tir. Ölçe?in uygulay?c?lar aras? güvenilirli?i (interrater reliability) 0.914 olarak belirlenmi?tir. Bu yüksek katsay?, farkl? uygulay?c?lar?n ayn? hastay? de?erlendirmesi durumunda elde edilen sonuçlar?n tutarl?l???n?n mükemmel düzeyde oldu?unu gösterir. Bu durum, ölçe?in farkl? klinik ortamlarda standart bir ?ekilde kullan?labilece?ini i?aret eder.

Ek olarak, uygulay?c? içi güvenilirlik (intra rater reliability) katsay?s? 0.943 olarak rapor edilmi?tir. Bu de?er, tek bir uygulay?c?n?n farkl? zamanlarda yapt??? de?erlendirmelerde sonuçlar?n yüksek derecede tutarl? oldu?unu ve ölçe?in zaman içinde güvenilir ölçümler sa?lad???n? kan?tlamaktad?r.

Faktör Analizi

Türkçe uyarlama çal??mas?n?n yay?nlanan özetinde faktör analizi detaylar?na dair aç?k bir bilgi bulunmamaktad?r. Ancak orijinal **Yürürken Donma Ölçe?i**'nin (FOGQ) genellikle tek boyutlu bir yap?y? temsil etti?i kabul edilmektedir. Bu yap?, yürüyü? donmas?n?n genel ?iddeti, s?kl??? ve hastan?n ya?am kalitesi üzerindeki kümülatif etkisi etraf?nda odaklanmaktad?r. Ölçe?in 6 maddelik Türkçe versiyonunun da bu tek faktörlü yap?y? korudu?u varsay?lmaktad?r.

Araç

Test Türü: Uyarlama (Adaptation)

ARABPSYCHOLOGY.COM

Format: 6 maddeden olu?an ve 5'li Likert Ölçe?i (0'dan 4'e kadar) kullan?larak derecelendirilen öz bildirim formu.

Mevcut Diller: Türkçe (Orijinal versiyon ?ngilizcedir).

Popülasyon Grubu: Nörolojik bozukluklar? olan bireyler, özellikle **Parkinson Hastal???** hastalar?.

Ya? Grubu: Yeti?kinler ve ya?l?lar (Çal??ma PH hastalar? üzerinde yap?ld??? için).

Popülasyon Detaylar?: Çal??ma, PH tan?s? alm?? ve yürürken donma semptomlar? gösteren hastalar üzerinde gerçekle?tirilmi?tir. Ölçek, yürüme bozuklu?unun subjektif alg?s?n? ölçmek için uygundur.

Test Metodolojisi: Bireylere, yürüme donmas? deneyimlerinin s?kl??? ve ?iddeti hakk?nda kendilerini de?erlendirmeleri istenen maddeler sunulur. Yüksek puanlar, daha ?iddetli donma semptomlar?n? ve daha büyük fonksiyonel etkiyi gösterir.

Anahtar Kelimeler

Uyarlama, Psikometrik Özellikler, Nörofizyoloji, Geçerlik, Güvenirlik, Hareket Bozukluklar?, FOGQ-TR.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilgi mevcut de?ildir.

Ba?lant? E-posta Adresleri: fzt_acaroz@hotmail.com

Yaz??ma Adresi: Sevim ACARÖZ CANDAN (Sorumlu Yazar).

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçe?in Türkçe uyarlama çal??mas? 2019 y?l?nda yay?nlanm??t?r. Ölçe?in kullan?m? için gerekli izinlerin ve olas? ücretlendirme bilgilerinin netle?tirilmesi amac?yla sorumlu yazar Sevim ACARÖZ CANDAN ile do?rudan ileti?ime geçilmesi tavsiye edilmektedir. ?leti?im e-posta adresi: fzt_acaroz@hotmail.com.

Kaynaklar

Acaröz-Candan, S., Çat?ker, A., & Özcan, T. ?. (2019). Psychometric properties of the Turkish version of the freezing of gait questionnaire for patients with Parkinson's disease. *Neurological*

ARABPSYCHOLOGY.COM

Sciences and Neurophysiology, 36(1), 44-50. doi: 10.5152/NSN.2019.11115

Uyarlama çal??mas?n?n orijinal makalesine ?u ba?lant?dan ula??labilir: nsnjournal.org

Ölçe?in orijinal PDF dosyas? burada mevcuttur: yururken-donma-olcegi-toad.pdf

Yürürken Donma Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML? NOT: Orijinal kaynak içeri?inde ölçe?in 6 maddesinin tam metni yer almamaktad?r. Ölçek, 5'li Likert derecelendirme sistemi kullan?larak yan?tlanan toplam 6 maddeden olu?maktad?r. Ölçek maddelerine eri?im için sorumlu yazarla ileti?ime geçilmesi veya yukar?da belirtilen kaynak makalenin incelenmesi tavsiye edilmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM